

NAGY ZOLTÁN

Kelemér (EM) – A múltból leginkább a négy földbirtokot emlegetik a község öregei. Mai jellegzetessége, hogy amolyan közbülső megállóhely a Putnok-Aggtelek közötti útvonalon. A gömri városból indulva az erdőség övezte úton előbb a Mohostavak látványa fogja meg a természetkedvelő kirándulók figyelmét. Néhány kanyar és elibénk tárul az erdők, dombok közé épült irodalomtörténeti emlékhelyként számon tartott Kelemér.

A község történelméről a két évtizede Kelemérben élő Veres Lászlóval beszélgettünk, akinek saját életútja is jól tükrözi a település sorsának alakulását: előbb földműves volt, majd az ózdi vasgyárból vonult nyugdíjba.

– Négy uradalomé volt itt az egész határ 1945-ig. A kastélynak – ma kultúrház – Putnoky Móric volt az ura, országgyűlési képviselőként is ismertük akkoriban. Felesége a Gesztetéből származó Károlyi Sarolta Gömör vármegye legnagyobb úrnője volt. Hamvay Lászlónak tulajdonában volt még nagyobb földterület községünk határában, Széki-pusztá központtal. Kisebbségi területekkel rendelkeztek Diószeghy Dezső és testvére László. Komolyan

vették a gazdálkodást, kivált az előbbi két nagyobb uradalom adott munkát az itt élőknek. Kisebbségi parasztagazdaságok nem voltak jellemzők, mégis a század első felében csak a föld és az erdő jelentette a megélhetést. Gyenge minőségű szántók voltak erőfeszítéssel, erdőirtást követően alakították a birtokokat, negyed-ötöd osztályú minőséget képviseltek.

A II. világháborút követően szintén sor került földosztásra, de eszközök, állatok nélkül nehezen boldogultak az új tulajdonosok, a volt cselédek. Átmenetileg próbálkoztak itt termelészövetkezettel is, de nem sok sikerrel. Az ötvenes évektől kezdődően aztán mind többen mentek dolgozni az iparba az ózdi kohászatba, a környező bányákba, majd Kazincbarcikára. menekültek is, természetesen a fiatalok, a beszolgáltatás elől.

Napjainkban mindinkább turista központként tarthatjuk számon Kelemért. Ezt két adottságának köszönheti: Putnok és Aggtelek közötti földrajzi fekvésének, nem kevésbé a Tompa Emlékháznak, mint közismert a költő egy ideig itt élt református lelképásztorként. Az emlékházban Krajczár Istvánné gondnok tájékoztatott a turista forgalom alakulásáról.

– Sokan megfordulnak itt, jönnek csoportosan diákok, felnőttek egyaránt. Április vé-

Jellemző a régi építkezési forma, a tornácós ház. Képünkön Veres László a háza előtt.

Naponta 200 turista látogatja a Tompa Emlékházat

gétől októberig mintegy 80-100 ember látogat ide naponta. Az emlékházban megismerkednek Tompa Mihály életével, aki két évig – 1849 áprilisától 1851 szeptemberéig – élt itt lelkészésként és itt alkotta például a Gólyához, a Madár fiaihoz című verseit.

Az emlékház az önkormányzat tulajdona, a szakmai felügyeletét a Sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény látja el. Látogatásunkkor éppen ott tartózkodott Pocsainé Eperjesi Eszter, a Sárospataki Református Kollégium múzeumának vezetője, a szakmai felügyelet gyakorlójával, aki újságolta, hogy tervezik az emlékház tetőzetének felújítását és a kiállítás felrészítését, amikor az ehhez szükséges pénz együtt lesz.

A turizmus szerencsésére egy vállalkozó kedvű család, Lenkey Béláké kialakították a Bagolyvár fogadót, ahol jelenleg – további bővítése folyamatban van – tíz vendégnek tudnak szállást biztosítani. Ha az igényt előre jelzik, csoportoknak étkezési lehetőség is van. Az impozáns épület vonzza az arra látogatót.

A falucska jelenéről Szala Pál polgármester többek között az infrastruktúra fejlődéséről, a környezet szépítéséről számolt be:

Krajczár Istvánné, Szala Pál és Pocsainé Eperjesi Eszter a Tompa Emlékház előtt. Fotók: Farkas Maya

– Községünknek jelenleg 568 lakosa van, 28-30 százaléka tartozik a cigány kisebbséghez. Tipikusan kétlaki életet éltek az itteniek. A fiatalabbak az iparba mentek dolgozni, az itthon maradt családtagok, az öregek művelték a földet, amennyit bírtak. Szorgalmas nép él itt, ez meg is látszik a portákon. Mára nehezebbé vált az élet, ismert, hogy mennyi a munkanélküli itt Ózd, Putnok térségében. '90-től nagyot

gáz bevezetése, tíz Száraz-völgyi település összefogásával szeretnék megoldani. Tavaly nem sikerült a pályázatunk, az idén reméljük, hogy megkapjuk a támogatást. Rendben tartjuk a középületeket.

Szala Pál polgármesternek a legfőbb gondja a szociális problémák megoldása. A község lélekszámához viszonyítva magas a munkanélküliek és az idősek aránya.

fejlődött Kelemér. Addig csak három közfolyó volt. Mostanra kiépítettük a teljes vízvezeték-hálózatot, létesítettünk 15 közfolyót, a lakásokba is bevezettük, illetve bevezetik a vizet. Saját vízbázisunk biztosítja az egészséges ivóvizet. A múlt évben pályázat útján nyertünk 2 millió 400 ezer forintot a bázis bővítésére. A telefon iránti igényeket is sikerült kielégíteni, 40 állomás létesült a szomszédos Gömörszőlőssel együtt. Pormentesítettük az utakat, járdát építettünk, árkot betonoztunk a közmunka hasznosításával. Teljessé tettük a közvilágítást is. Korszerűsítettük a buszmegállókat, a ravatalozót. Vásároltunk 15 konténer nagyon vigyázunk a falu tisztaságára. Napirenden van a

Pünkösdi hétfőjétől a hősök vasárnapjáig

Edelény (EM – FL) – Új kiállítások a Borsodi Tájház(ak)ban, a Borsodi Tájház közleményei 1. számának megjelenése, kiállítás a karosi honfoglaláskori temető régészeti rajzaiból, emlékülés és emléktábla-avatás Csenkeszfai Poóts András tiszteletére, az adventtől pünkösdig felso- rakoztatható jeles napok bemutatása, rendhagyó óra a Balassitól Buda Ferencig énekelt dalokból, ifjúsági nap táncszállal és végül megemlékezés a Hősök emlékműve előtt. Ez a május 19. és 25. között megrendezett Edelényi Hét tartalomjegyzéke, de ettől sokkal több történt a Városi Rendezvények Háza és a Könyvtár szervezésében.

Homola Krisztina régészeti rajzai között

itt állították ki a csenkeszfai kampókat, kolompokat felvonultató Hodossy gyűjteményt és a Fehér himzések elnevezést viselőt, amelyen a Kachelmann hagyatéka ügynevezett „fehér” anyagát láthatjuk. Megjelentették a Borsodi Tájház közleményeinek 1. számát, amely tartalmazza többek között Hadobás Pál Edelényi honfoglalás előtti régészeti leletei, Wolf Mária A borsodi földvár, Laki Lu-

kács László A kézimunkázás boldogságáról című tanulmányát, valamint a Bódva mente 1997. január közötti évfordulónaptárát. Kedden a Rendezvények Házában Hazag Mihály, a megyei önkormányzat főtanácsosa nyitották meg Homola Krisztina a karosi honfoglalás kori temető régészeti rajzaiból rendezett kiállítását. Szerdán a városi könyvtárban emlékülést tartottak az Edelényben 250 évvel ezelőtt született Csenkeszfai Poóts András lelkész és költő emlékére. Ünnepi beszédet Kovács Sándor Iván, az ELTE tanszékvezető egyetemi tanára

Pünkösdi hétfőjének délutánján Laki Lukács László, a Városi Rendezvények Háza és Könyvtár igazgatója nyitotta meg a rendezvénysorozatot és a Borsodi Tájház új kiállításait. A régi, a Váralja u. 1. sz. alatti épületben a Népi lakáskultúra a Bódva-völgyében című tekintették meg az érdeklő-

dók, de ugyanakkor a tájház egy másik portával és épülettel is bemutatkozott. A Borsodi út 155. alatt találhatóval, amelyben Egykismemesi család tisztaszobája címmel állandó kiállítást nyitottak meg. Időszaki bemutatóként

Csenkeszfai Poóts András emléktáblájának avatása

Sokszínű program várta a résztvevőket

Az új tájházban kapott helyet a Kachelmann gyűjtemény Fotók: Bujdos T.

mondott, majd felavatták a könyvtár homlokzatára elhelyezett emléktáblát. Csütörtökön az advent és pünkösdi közötti, téli és tavaszi ünnepkör népköltészetét, zenéjét, hagyományait elevenítették fel Tóth Tibor, a kassai Thália Színház színésze, valamint Kovács Marcell és Szabó Gábor, a népművészet mesterei, a kassai Csámborgó zenekar tagjai közreműködésével. A Borsodi Általános Iskolában Iskolánk gyöngyszemei címmel tartottak kulturális rendezvényt. Pénteken Balassi Bálinttól Buda Ferencig tartó megzenésített verseket hallgatott a közönség Buda Ádám énekmondó, a szentendrei

zeneiskola népzene tanára előadásában. Szombaton a Szt. Miklós cserkészcsapat tagjai és középiskolások részvételével ifjúsági napot rendeztek gyalogtúrával, ebédfőzéssel, táncszállal bezárólag. A rendezvényesorozat a Hősök vasárnapján fejeződik be. Koszorúztak a Hősök szobránál, majd emlékhangversenyt rendeztek a római katolikus templomban. Emlékbeszédet mondott és az Edelényi Hét bezárta Kovács Antal esperes plébános. Közreműködött szavalattal Orosz Gergely, fellépett az edelényi férfikórus Vaszkó Ferenc és a Hozsánna vegyeskar Tóth László vezényletével.

BORSODI PORTRÉ

Az amatőr költő

Kazincbarcika (EM – LM) – Zsuzsanna Farkas Erzsébet Kazincbarcikán él, az Észak-magyarországi Regionális Vízművek Rt. szakszervezeténél számítástechnikai munkatárs. Két gyermeke van, egyedül neveli őket. Mindezek mellett verseket ír és fő szervezője a Szabadon Szármaló Írók Rím-faragók Társaságának (SZIRT).

A SZIRT „fészkeből folszállók” közül egyre többen veszik a bátorságot, hogy szűkebb környezetük és az ország nagy nyilvánossága elé lépjenek alkotásaikkal, könyv formájában is. A Budapest, Miskolc, Gyula és más városokban élő társaik példáját követve, a SZIRT bölcsejében és székhelyén, Kazincbarcikán lakók közül is többen kötetbe rendezik és saját kiadásban megjelentetik műveiket. Most Zsuzsanna Farkas Erzsébet vállalta a megmérettetést. Vette a bátorságot, hogy küzdelmes életéről, vívódásairól, kudarcairól, győzelmeiről, örömeiről-bánatairól, érzelméről, szerelemről, barátságáról, szeretetről megfogalmazott gondolatait, vallomásait kötetbe szerkesztve is megossza velünk, olvasókkal Halványuló Csillagomat Pályogatom címmel.

Erzsike életét – részben – talán Móricz Zsigmond Árvácskájának sorsához lehetne hasonlítani. Ő mégis szerencsésnek mondhatja magát, mert az édesanyja halála után nagyszülei gondoskodó szeretettel nevelték a szépre, jóra, a könyvek szeretetére. A betűk lettek a legkedvesebb pajtásai, s felnőtt korára a leghűségesebb társai váltak. Az összerakogatásukból született versek révén találta meg az utat a SZIRT-be, ahol barátokra lelt.

Ő büszke arra, hogy amatőr, az sem zavarja, hogy nálunk ezt a szót a legtöbben lekicsinylő, lenéző jelzőként használják, értelmezik. Nem is törekszik arra, hogy valaha is „profí” legyen. Semmi másra nem vágyik, csak a szeretetre, fényre, sikerre. Ezért minden lehetőséget megragad, mindent megtesz, hogy vágyai teljesüljenek. Talán az első kötetével is tett egy lépést az ennek megvalósítása felé vezető úton.